

EESTI NSV
TARTU LINNAVOLIKOGU

1. istungjärgu 1. koosoleku

P R O T O K O L L nr. 1

15.12.89

Tartu

Istungi avas Tartu linnavolikogu ainus naisvolinik Aino-
Eevi L u k a s kell 10.00.

Linnavolikogu 49 volinikust oli kohal 46. Põhjusega puu-
dus 3 volinikku (nimekirjad 1 ja 2 protokollis juures).

Istungi päevakorda esitati ja kinnitati järgmised küsimused:

1. Informatsioon kvoorumist ja valimistulemustest, ettepanek
saadikuvolituste tunnustamiseks.
2. Tartu linna volikogu (rahvasaadikute nõukogu) nimetuse kind-
laksmääramine.
3. Päevakorra ja kodukorra kindlaksmääramine.
4. Volikogu töökorralduse (reglemendi) väljatöötamiseks komis-
joni moodustamine.
5. Volikogu esimehe ja volikogu aseesimehe staatusest ja esimehe
valimise korrast.
6. Volikogu esimehe valimine.
7. Linnapea valimise kord.
8. Eesti NSV Ülemnõukogu valimise linnakomisjoni moodustamine.
9. I istungjärgu II istungi toimumise aja ja arutatavate põhi-
küsimuste kindlaksmääramine.

Istungit juhatas valimise linnakomisjoni esimees Jaan
G i n t e r.

Kuulati linnavolikogu voliniku Aino-Eevi L u k a s e ava-
sõna.

Lugupeetud härrad liikmed!

Austatud volikogu istungjärgul osalejad!

Arvatavasti tohib tänast päeva tartlaste jaoks ajalooliseks nimetada. Esmakordselt pärast Eesti annekteerimist on siia saali kogunenud volikogu, mis tõepoolest on linlaste poolt valitud ja mitte käsukorras kokku hääletatud, nagu paraku oli mitmete aastakümnete jooksul tavaks. Selles mõttes peaksid uued volikogu liikmed endid teisiti tundma kui eelmiste rahvasaadikute nõukogude liikmed. Meil on oma kaaslinlaste mandaat mille oleme saanud demokraatlikel valimistel valimisvõitluses osaledes. See tõsiasi aga paneb uuele volikogule ka sootuks suurema vastutuse.

Juriidiliseks aktiks, millest volikogul tuleb ennekoike hakata juhinduma, on Eesti NSV kohaliku omavalitsuse aluste seadus, mis on vastu võetud k.a. 10.novembril. Selles on sätestatud volikogude tegevuse põhialusena isejuhtimine, iseotsustamine ja isehaldamine. See peab meie puhul lähtuma Tartu linnaelanike huvidest ja Tartu arengu iseärasustest, samuti ka Tartu võimalustest. Meil lasub seaduslikkuse tagamine ja regionaalse isemajandamise teokstegemine Tartus. Rõhutaksin siinkohal: aruandekohustuslikud oleme oma valijate ees. Isejuhtimine, iseotsustamine, isehaldamine - see seob meid, tänase volikogu liikmeid selle viimase tartlaste poolt demokraatlikult valitud linnavolikoguga kelle tegevus lõpetati 1940.aasta suvel. Selle volikoguga seob meid ka tõdemus, et tartlased on omal vabal valikul usaldanud meile kohaliku omavalitsuse esinduskogu funktsioonide täitmise järgmiseks viieks aastaks. Viimases demokraatlikult valitud linnavolikogus oli nelikümmend liiget. Nüüd, ligemale pool sajandit hiljem, on meid kümne võrra rohkem. Tartugi on suurem, paraku murelikum, haigem, abivajavam. Sedavõrd on meie ülesanne tollasest raskem.

Rääkides ajaloolisest järjepidevusest on õpetlik meelde tuletada, mida öeldi kohaliku omavalitsuse kohta 1920.aastal Eesti asutavas kogus. Selle 4.istungjärgu 133.protokollist võib lugeda: "Praegusel ajal, kui meie ametnikkude arv igapäevaga kasvab, kus keskvoim omavalitsuse käest ülesanded ära

kisub, kui meie siin demokraatlikku korda, rahvavalitsust tahame luua, leidis põhiseaduse komisjon tarviliku olevat meil detsentralisatsiooni põhimõtet täielikumana läbiviia. Kohalikkude huvide ja tarviduste eest hoolitsevad omavalitsused, kuna nende kaudu riigivõim teostab ka valitsemist kohapeal." Mõtlemapanevalt tänapäevaselt öeldud.

Praegune rõhuasetus tuleks vist siiski teisiti. Küllap meil tuleb hakata ülesandeid ärakiskuma keskvoimu käest. Püüd-
kem siis väärikalt jätkata tööd, millele on aluse pannud su-
veräänse Eesti omavalitsusorganid ning mis paraku on pool sa-
jandit olnud seiskunud.

Vaatamata meie eesmärkide ühtelangevusele tuleb meil paljuski alustada otsast peale. Seisame ju ühe pika ja raske tee hakul. Jõudu ja visadust selleks.

Ma tänan mulle osutatud au eest lausuda meie linnavoli-
kogu 1.istungjärgu avasõnad. Lugegem need meie tegevuse alustu-
seks.

Päevakorrapunkt nr. 1

Kuulati linna valimise territoriaalkomisjoni esimehe Jaan
G i n t e r i informatsiooni valimistulemustest.

Tehti ettepanek saadikuvolituste tunnustamiseks.

Tartus oli valijate nimekirjades 87 588 valijat, neist käisid valimas 59 109 ning neist 58 806 ehk 67,1% kõigist ni-
mekirjades olnud valijatest osalesid valimistes. 3% valijaist
eksisid valimisedelite täitmisel, mistõttu nende sedelid olid
kehtetud, 145-st saadikukandidaadist osutusid valituiks 49.

Valituiks osutusid voorude järgi:

1 voorus 15 saadikut, 2 voorus 4 saadikut, 3 voorus 2 saadikut,
4 voorus 5 saadikut, 5 voorus 1 saadik, 6 voorus 7 saadikut, 7
voorus 5 saadikut, 8 voorus 3 saadikut, 9 voorus 3 saadikut
ning 10, 11, 12 ja 15 voorus kõigis 1 saadik.

49-st volikogu liikmest on 43 saadikut kõrgharidusega
ja õpivad ülikoolis, 2 saadikut eriharidusega, 2 saadikut kesk-
haridusega.

Valimistulemuste väljaselgitamine lõppes 11. detsembril k.a. Proteste valimiste läbiviimise korra ja valimistulemuste väljaselgitamise korra kohta ei ole esitatud.

OTSUSTATI: kahe erapooletu häälega vastu võtta otsus "Volikogu liikmete volituste õigekstunnistamine (protokollis juures).

Kalle K u l b o k i tóotus: Ma tóotan ustavaks jääda Eesti Vabariigile ja tema seaduslikule valitsusele ning oma südametunnistuse järgi kohusetruult täita ülesandeid, mis seadus paneb minule, kui linnavolinikule.

Päevakorrapunkt nr. 2

Kuulati Viktor K o r r o v i t s i sõnavóttu.

Lugupeetud daamid ja härrad!

Meie linnavóimu organil on tarvis ametlikku nimetust. Loen ette võimalikud variandid ja siis otsustame.

1. Tartu Linna Rahvasaadikute Nókogu
2. Tartu Linna Volikogu
3. Tartu Linnavolikogu
4. Tartu Volikogu

Esimene variant ilmselt hästi ei sobi, kolmas on veidi lohisev ja neljandas variandis ei ole selgelt mõistetav ja on määratlemata kelle volikogu ta on.

Tuleks määratleda kes me oleme, kas volikogu saadikud või volikogu liikmed. Omalt poolt paneksin välja volikogu liikmed.

Läbirääkimised

Kalle K u l b o k:

Püüame saavutada sidet 1940.aastaga. 1938.aasta linna-seaduse järgi nimetati Tartu Linnavolikoguks. Kuidas täpselt keeleliselt see õige oleks, tuleks jätta keeleteadlaste otsustada. Tuleks kaasata keele eksperte. Meie peame andma poliitilise hinnangu.

Kelleks me ennast nimetame, kas saadikuks, liikmeks või hoopis volinikuks. 1938. aasta linnaseaduses on linna volinikud. Saadiku nimetus ei haakuks meie uue nimetusega. Nimetame endid volikogu liikmeteks ja volikogu volinikeks, mis võiks käibel olla paralleelselt. Need mõisted haakuvad täiesti ja võiksid mõlemad olla ametlikud terminid.

OTSUSTATI: 2 erapooletu häälega ametliku nimetuse määramine otsustada järgmisel volikogu istungil pidades nõu keelespetsialistidega ja kasutada seni kohaliku omavalitsuse organi seaduses kasutatavat terminit "linna volikogu".

Päevakorrapunkt nr. 3

Kuulati Toomas M e n d e l s o n i sõnavõttu.

Lugupeetud volikogu liikmed!

Lubage mul õnnitleda teid kõiki tänase täitevkomitee nimel. Millises olukorras me täna oleme ja millised on meie ees seisvad ülesanded, sellest rääkis väga ilmekalt avasõnavõttus meie ainus õrnemapooles esindaja, proua Lukas. Seetõttu ma seda korrata ei tahaks. Tahan öelda vaid seda, et meie peal lasub väga tõsine koorem, seda seepärast, et ilmselt on Tartu linna inimeste lootused suuremad kui meie võimalused. Kui me suudame oma tööd korraldada arukalt ja visalt, siis me usun, et maksimaalselt püüame täita oma valijate usaldust.

Volikogu tööd reglementeefivad praegu kaks dokumenti, need on Eesti NSV kohaliku omavalitsuse aluste seadus ja Eesti Ülemnõukogu Presiidiumi 6. detsembri seadlus omavalitsusliku haldussüsteemi loomisest. Nende kahe dokumendi alusel on organisatsioonilised ülesanded pandud praegu veel tegutsevale täitevorganile s.o. täitevkomiteele. Oleme nõu pidanud ja kooskõlastanud liikumiste esindajatega täna väljajagatud päevakorra projekti.

Kuulati Tõnu O j a sõnavõttu.

Tere!

Ma ei taha vaielda täitevkomitee poolt tehtud tänase tehnilise poole ettevalmistuse suhtes. Oleme kõik tänulikud selle

est, et see saal on meie käsutuses kokku lepitud, on kohvipausid ja toetan täitevkomitee ettepanekut tehnilise korralduse suhtes. Pakuksime pisut erinevat järjestust sisuliste punktide arutamisel.

Kui me arutasime volikogu nimetusest ja liikmete nimetusest, siis me ei rääkinud sellest kas me peame koosolekuid või istungeid. 1939.aastal pidas Tartu volikogu koosolekuid. Tuleks kõigepealt leppida kokku oma tööreglemendis. Selge on see, et me täna ei suuda teha kogu volikogu tööd sätestavat reglementi. Piisaks sellest, et otsustame täna ära reglemendi need punktid, mis puudutavad meie tänast ja järgmist koosolekut lõpliku reglemendi vastuvõtmiseni. Pakuksin teile väljajagatud ajutise reglemendi ja komisjoni moodustamise otsustamise tänase ja järgmise koosoleku osas. Meie poolt väljajagatud päevakorra projektis oleme eraldi välja pakkunud volikogu esimehe, esimehe asetäitja staatuse otsustamise ja valimisprotseduuride otsustamise. Peame väga tähtsaks asjaolu, et meil oleks otsus esimehe staatuse kohta, esimehe asetäitja staatuse kohta ja valimisprotseduuride kohta enne, kui me asume valimiste juurde. Linnapea valimisi me täna ilmselt ei korralda aga linnapea staatuse võiksime täna ära otsustada. Meie poolt pakutud päevakorrapunktidega 10 ja 11 on küllalt kiire ning need tuleks ka täna ära otsustada.

See grupp, kes on selle projekti ettevalmistanud koosneb järgmistest volikogu liikmetest: Aleksei Lotman, Mart Külvik, Kalle Kulbok, Rein Lepik, Olavi Vaher, Kalle Kalda, Martti Preem, Jüri Ginter ja Tõnu Oja.

Läbirääkimised

Jüri A d a m s:

Härrased!

Ma ei pea kumbagi päevakorra projekti õigeks. Meile sunnitakse peale tempo ja otsuste vastu võtmist, mis ei ole väljakujunenud kogust enesest vaid on varem välja töötatud. Me ei tunne üksteist, tarvis oleks aega tutvumiseks ja kuldada esialgu aega üldpoliitilisteks diskussioonideks. Volikogu, kus me praegu oleme, saab koosnema fraktsioonidest või gruppidest. Need on alles kujunemisjärgus. Kui me täna otsustame, kes saab linnapeaks ja kes volikogu esimeheks,

siis on väga tõenäoline, et me varsti hakkame kahetsema. Tehkem esialgu ajutised otsused, ajutine koosoleku juhataja, ajutine volikogu esimees ja palugem ajutiselt jätkata härra Mendelsonil oma tööd linnapeana. Vastasel korral pean hääletama vastu või jääma erapooletuks.

Täna võtaksime vastu ajutised otsused ja järgmise istungi kulutaksime üldpoliitilistele küsimustele, kus erinevad fraktsioonid esitaksid oma nägemusi linna tulevikust, praegusest seisust.

Vahur K a l m r e:

Ma arvan, et tartlased ei oota meilt üldpoliitilisi diskussioone eriti kui see kestab nädal, kaks, kolm või enam kui kuu. Tartlased ootavad meilt konkreetseid otsuseid.

Redaktsioonilises korras tuleks meil ära otsustada neli punkti reglemendist, mis meil täna ja võibolla ka järgmine kord on vaja,

- s.o. p.1 otsustusvõimesus
- p.2 koosoleku juhatamine
- p.3 hääletamine

Need kolm punkti on kõik seaduse poolt paika pandud. p.4 sõnavõttude kestvus, tuleks kohe ära otsustada. Teen ettepaneku täna anda sõnavõttudeks 5 minutit ja repliigiks 2 minutit.

Rein K i l k:

Pakun sõnavõttudeks 3 minutit ja repliigiks 1 minut. Ühes päevakorrapunktis võiks iga liige sõnavõtta 1 kord ja 3 korda repliigiks.

Toomas S a v i:

Pakun ettekandeks üldjuhul 10 minutit.

OTSUSTATI: häälteenamusega jätta sõnavõttudeks 3 minutit ja repliigiks 1 minut, ettekandeks üldjuhul 10 minutit, kusjuures iga liige saab ühes päevakorrapunktis sõna 1 kord ja repliigiks 3 korda.

OTSUSTATI: häälteenamuse ja 5 erapooletu häälega võtta aluseks rohekate poolt väljapakutud päevakorra projekt.

Päevakorrapunkt nr. 4

Kuulati Kalle K u l b o k i selgitusi:

Ajutise reglemendi projekt on teile välja jagatud. Aluseks on võetud Eesti vabariigi linnaseadus koosolekute pidamise korra kohta, Eesti NSV omavalitsuse aluste seadus, samuti ka on aluseks võetud Eesti NSV Ülemnõukogu ja NSV Liidu Ülemnõukogu tööpraktika.

Läbirääkimised

Mart K ü l v i k:

Volinike tegevuse tagamiseks peavad olema arvesse võetud ka tööruumid ja tehniline varustatus kooskõlas tänapäevase tasemega.

Kalle K u l b o k:

Täitevkomiteele on tehtud kirjalik ettepanek paljude saadikukandidaatide allkirjadega. Palusime moodustada tehniline komisjon, kes hakkaks nende küsimustega tegelema. Täitevkomitee arvamus oli, et enne kui pole valimisi toimunud seda küsimust lahendada ei saa.

Toomas S a v i:

Teen ettepaneku võtta rohekate poolt väljapakutud reglement arvesse ja täna moodustada komisjon, kes reglemendi töötaks lõplikult valmis. Teen ettepaneku moodustada komisjon 5 liikmeline.

OTSUSTATI: häälteenamusega vastu võtta otsus "Volikogu töökorralduse väljatöötamiseks komisjoni moodustamine" (protokolli juures).

Päevakorrapunkt nr. 5

Kuulati Tõnu O j a sõnavõttu.

Rohekate poolt pakun välja võimaluse, et volikogu esimees ja aseesimees täidaksid oma ülesandeid põhitöö kõrvalt täiendada rahalise kompensatsiooniga, milleks võiks olla esimehel 200.- rubla ja aseesimehel 100.- rubla. Põhjendaksin seda sellega, et linnapea saab olema palgaline ja tuleks vältida

niisugust võimalust kus kaks esimest meest linnas saavad ühesuuruse palga, kuna seadusandlikud piirid palga määramise juures on ühed. Muidugi tuleks esimehe kandidaatidelt küsida omapoolset seisukohta. See saab olema ikka kokkulepe esimehe ja ülejäänud volikogu liikmete vahel. Peame võimalikuks, et platvormi ühe osana esitab kandidaat ka omapoolse arvamuse kas ta soovib töötada põhikohaga või põhitöö kõrvalt. See oleks meil välja pakutud teise variandi võimalus, milles tahaks kuulda volikogu otsust.

Põhikohaga tuleks paika panna volikogu kantselei ülem, kelle ülesandeks jääks tehniliste materjalidega kindlustamine, volikogu kirjavahetuse korrashoid, samuti linnavalitsuse otsuste, kõigile volikogu liikmetele, õigeaegse kättesaamise tagamine. Linnavalitsuse iga vastuvõetud dokument peaks kohe-selt saabuma volikogu kantseleisse.

Läbirääkimised

Mart S o n n:

Volikogu esimehed peavad olema palgalised ja põhikohaga.

Olavi V a h e r:

Volikogu esimees peaks olema palgaline. Kantselei ülem ei peaks olema volikogu liige.

Albert D a n i l s o n:

Meie jutus lööb välja umbusaldus. Kui me valime volikogu esimehe, siis me peame teda ka usaldama. Esimees ja aseesimees peavad olema põhitööga volikogus, vastasel korral hakkab kannatama volikogu töö. Ei ole mõeldav, et volikogu esimees hakkab linna esindajana käima ainult koosolekutel.

Aleksei P e t e r s o n:

Esimees peab olema muudest tööülesannetest vabastatud ja korraliku palgaga.

Kalle K u l b o k:

Mina volinikuna, enne kui hakkam kindlaks tegema palga suurust, tahaksin näha vastuvõetuna reglementi ja voliniku staatust. Veel tahaksin teada, kui palju on volikogul üldse raha oma sisemiseks asjaajamiseks. Selleks, et teha mingeid

kulutusi, pean ma teadma oma rahakoti suurust. Toetan seda, et esimehe kandidaadid teeksid omapoolseid ettepanekuid millise palga suurusega nad on nõus seda tööd tegema ja esitama omapoolsed ettepanekud ka koosolekute läbiviimiseks tehtavate kulutuste kompenseerimiseks. Seadlusega on kehtestatud vaid palga ülemmäär ja palga määramine toimub volikogu poolt sõltuvalt sellest, milliseid ülesandeid ta esimehel näeb.

Ants V e e t õ u s m e:

Ei ole õige alustada palgast. Peame kõigepealt enne selgeks tegema asjaolud, mida me tahame volikogu esimehelt. Volikogu esimehele tuleks kehtestada nõudmine, et ta töötaks põhikohaga ja näha ära tema funktsioonid ning siis määrata palk.

Agu T a m m:

Tuleks ära kuulata eksperdid selles küsimuses. Meie hulgas on suurte kogemustega juhid ja ma palun vastust kahele küsimusele:

- 1/ mille kaudu jõuti välja selle vajaduseni, et lahutada täitevkomitee esimehe ja volikogu esimehe ametikohad;
- 2/ milliseid probleeme või raskusi näete uue volikogu esimehe töös.

Tõnu A n t o n:

Omavalitsusorganite aluste sisu on ka seem et luua esindusorganite süsteem ka kohapeal. Sisuliselt tänane täitevkomitee tegelikult organiseerib volikogu tööd. Seda süsteemi on rakendatud aastakümneid ja see süsteem on andnud vaid halbu tagajärgi. Tänapäevase reglemendi projektis on punkt, kus linna peale on antud õigus peatada need volikogu otsused, mis võiks kahjustada linna huve. Tuleb välja, et ka selle reglemendi koostajad on olnud kinni vanas. See tähendab seda, et valitsemisorgan on järjekordselt seatud kõrgemale esindusorganist. Kas tahame Tartus, et võimuorgan ehk rahvaesindusorgan on üle valitsusorganist või jätkame vanaviisi nii, et täitevkomitee on volikogust üle.

Toomas M e n d e l s o n:

Täitevkomitee töötajatena on meil ühesugune seisukoht. Omavalitsuse aluste teisel tasandil realiseerida võimude lahususe printsiip. Volikogu esimees peaks olema koosseisuline, palgaline. Ma arvan, et kui me taotleme, et volikogu tööle hakkaks ja sisuliselt oma funktsioone täidaks, peab volikogu esimees olema palgaline. Asetäitja osas tuleks mõelda. Enne kui läheme kandidaatide esitamisele, tuleks ära määrata tingimused.

Põhiline probleem kahe organi lahkuviimiseks on aparaa-di mõju rahvavalitsusorganile, õigemini on siin selge oht olemas. Võimu lahususe juures on see oht viidud miinimumini. Maaailma praktikas on süsteemid täiesti erinevad. On süsteeme kus need kohad on ühistatud ja on süsteeme, kus kohad on lahku viidud. Teise variandi puhul on vaja, et volikogu ja tema esimehe ning linnavalitsuse ja linnapea töö oleks täpselt piiritletud, samuti ka nende vahekorrad piiritletud. See on vajalik igal juhul ka siis kui need ametid on ühitatud.

Jevgeni U d o v i k -

Meie emotsioonid on täna suured ja seepärast liigume oma töös raskelt edasi. Ometi peame ära otsustama, kes saab volikogu esimeheks, on ta siis vabastatud põhitööst või mitte, peame ära otsustama kes saab esimehe asetäitjaks ja kantselei moodustamise. Seepärast katsume selles suunas edasi liikuda. Ärge unustage, et Tartu on eriline linn. Siin sünnivad poliitilised ideed, Tartus on teaduspark ja Tartust saab esinduslinn välis turistidele ja delegatsioonidele. Volikogul on suured ülesanded ja seepärast pean õigeks põhitöölt vabastatud ja palgalise esimehe valimist. Vastasel juhul jääb ta tegelema oma põhitöoga ja soiku jääb volikogu töö. Esimehe I asetäitja peab olema ka põhitöölt vabastatud. Peale nende võime vajadusel valida asetäitjad kelle põhitöökoht on mujal. Miks me peaksime esimehe palka piirama kui tema tööst on kasu kogu linnale. Esimees peab olema poliitik, arukas majandusmees, oskama ühendada volikogu ja kindlasti peab ta olema jurist. Ka esimehe asetäitja peab olema enamvähem samade omadustega ja saama väärilist tasu.

ilma dialoogivõimalusest. Tõnu Anton tsiteeris meie reglemendi punkti poolikult tõlgendades seda kui linnavalitsuse diktaati volikogu üle. Selles peitub seadusandliku ja täidesaatava võimu mehhanism nagu on Ameerika Ühendriikides kongressi ja presidendi vahelistes suhetes. Kuidas seda Eestis linna tasemel detailiseerida on täiesti omaette küsimus. Esimehe taandamise võimalused on ju ka roheliste poolt ettevalmistatud reglemendis ette nähtud. Jätame kõrvale vormilised pisi- asjad ja rubladega kauplemised. Määratleme volikogu esimehe ülesanded ja siis oleks aeg ka asuda kandidaatide ülesseadmise juurde.

Rafik G r i g o r j a n:

Esimehe valimisel peavad olema siiski mingid printsiibid millest lähtuda: kompetentne poliitik lisaks juristile, majandusnimene, kultuuritegelane ja miks mitte ka meedik. Meie esimees peab olema niisiis kompetentne poliitik, organiseerimisvõimeline, mõistma kõiki eluvaldkondi. Iga töö tuleb tasustada. Esimehe valimise juures peame ajutiseks unustama kes on roheline, kes on rahvarindlane, kes parteilane või veel mingi ühiskondlik liikumise esindaja. Me oleme siin oma valijate esindajad ja lähtuma sellest.

OTSUSTATI: häälteenemusega vastu võtta otsus:

1. "Volikogu esimehe staatusest",
 2. "Volikogu esimehe asetäitja staatusest",
 3. "Volikogu esimehe valimise korrast".
- (protokolli juures)

Leinaseisakuga mälestati Andrei Sahharovi.

Päevakorrapunkt nr. 6

Esitati kandidaate volikogu esimehe kohale. Albert Danilsoni ettepanek: Tõnu ANTON, Agu Tamme ettepanek: Aino-Eevi LUKAS, Šmul Tepmani ettepanek: Tõnu ANTON, Urmo Kööbi ettepanek: Vahur KALMRE, Tõnu Oja ettepanek: Jüri GINTER, Kalle Kulboki ettepanek: Jüri ADAMS, Olev RAJU ja Peeter TALI.

Lembit A l l i k m e t s

Tundub, et saadikud ei tea oma kohustusi. Volikogu ei ole hakanud töölegi, aga juba küsime omale palka ja kadestame esimehe palka. Peame häbenema oma ebakompetentsust. Esimees peab olema palgaline, olema jurist ja tundma hästi seaduste väljatöötamise aluseid. Ärme täna arutame kui suur on rahakott, see on eelarve küsimus.

Jüri G i n t e r:

Esimees peab olema väga väärikas mees Tartu linna esindama. Peame silmade ees hoidma seda kuju, kes meie hulgast oleks valmis seda tööd tegema. Sellega me piirame oma valikut. Ta peab olema vabastatud, mis tähendab seda, et tal peaks olema võimalik oma põhitööst vabaneda. Osad meist seda kindlasti ei taha. Peame piiritlema, mida teeb volikogu, mida linnavalitsus. Ilmselt ei hakka volikogu neid otsuseid välja töötama. Otsuste väljatöötamine on ikkagi nõunike ja nõunike aparaadi ülesanne. Volikogu arutab otsuseprojektid läbi ja komisjonid veel eelnevalt. Kui meil onüks vabastatud volikogu esimees, siis ta paratamatult ei suuda kõiki neid otsuse projekte üksi välja töötada. Ta peab olema eelkõige volikogu töö organiseerija ja esindama volikogu, mitte linna. On vaja seisukohta, kuidas võimude lahusus hakkab välja nägema. Praegu on veel seadusandlikult lahendamata milliseks tähtjaks me valime esimehe, kas meil on tagasikutsumise võimalus.

Mati M e o s:

Soovitan loobuda mõistest "vabastatud töötaja". Praeguses majanduslikus situatsioonis ei ole see tähtis. Kasutame väljendit "palgaline töökoht" või "mittepalgaline töökoht".

Ain R a i t v i i r:

Praegu seisame niisuguse etapi alguses kus meie ülesanne on kohaliku võimu struktuuri põhjalik ümberkujundamine. Selles peab olulist rolli mängima linna volikogu, st. meie kõik. Esimees ja tema asetäitja peab olema organiseerimisvõimeline, aru saama kõigist eluvaldkondadest ja olema usaldusväärne juht. Tema töö on volikogu juhtimine, kõigi volikogu komisjonide töö juhtimine võimu mehhanismi ümberkujundamiseks, seadusandlik töö. See on ikkagi täis töömehe täistööpäeva töö. Erialane haridus ei ole oluline. Oleks ebaõiglane jätta linnavalitsus

Oma kandidatuuri võtsid maha Vahur Kalmre ja Jüri Ginter.

OTSUSTATI: moodustada valimiskomisjon 4 liikmeline: Jaan Ginter, Toomas Mendelson, Heino Tüرنpuu, Evgeni Udovik

OTSUSTATI: välja jagada 44 5-kandidaadiga bulletääni, kuna kaks volikogu liiget on lahkunud istungilt.

Salajase hääletamise tulemusena valiti Tartu linna volikogu esimeheks Aino-Eevi LUKAS (häältelugemise komisjoni otsus protokollis juures).

OTSUSTATI: vastu võtta otsus "Volikogu esimehe valimine" (protokollis juures)

Päevakorrapunkt nr. 7

Kuulati Tõnu O j a sõnavõttu.

Rohekate grupi poolt arutatuna jõudsimise seisukohani, et volikogu võiks välja kuulutada konkursi linnapea leidmiseks. Seaduse järgi linna volikogu nimetab linnapea ja kandidaate väljapakkuja saavad vaid volikogu liikmed. Ajalehes "Edasi" võiks olla üleskutse pöördumiseks volikogu poole linnapea kandidaatide nimetamiseks. Loodetavasti toimub järgmine istung 22. detsembril, kus kinnitatakse linnapea ametisse. Konkursi tingimusena tuleks linnapea kandidaatidel esitada oma platvorm. Millised on linnavalitsuse probleemid täna, millisena ta näeks linnavalitsuse struktuuri, kes võiks olla ase-linnapea võibolla isegi ettepanekud nõunike osas.

Läbirääkimised

Aleksei L o t m a n:

Peame siiski selgeks tegema, kes on linnapea, mis on tema funktsioonid. Igal tööandjal on õigus välja kuulutada konkurss.

Ants V e e t õ u s m e:

Konkursi korraldamiseks peaks aeg olema pikem. Ühe nädalaga ei saa me soovitud tulemusi. Enne on vaja määratleda linnapea staatus.

Kalle K u l b o k:

Meie poolt väljapakutud projektis on kirjas praeguse täitevkomitee volituste pikendamine kuni 1990.a. See jätkaks meile suuremad võimalused. Kuupäeva määraksime kindlaks järgmisel istungil sõltuvalt sellest kui palju esitatakse linnapea kandidaate. Kandidaadi platvormi ühe osana nõuame linnavalitsuse täpset struktuuri. Normaalses ühiskonnas võtab see aega. Seepärast oleks mõistlik praegu vastu võtta otsus täitevkomitee volituste pikendamiseks 1.märtsini.

Toomas M e n d e l s o n:

Ma arvan, et selle küsimuse edasilükkamine ei ole otstarbekas pikaks ajaks. Pange endid nende inimeste olukorda, kes täna töötavad täitevkomitee aparaadis. Täitevkomitee juhtkonna poolt on kuuaega tagasi aparaadile teatavaks tehtud see, et seoses volikogu organite valimisega võib muutuda ka nende töövahekord linnavalitsusega. Linnavalitsuse eesseisjana tahan öelda, et mida lühem on see tähtaeg seda parem. Inimesed tahavad selgust saada ja see ei ole 1-2 inimest, vaid suur aparaat seisab selle taga.

Tõnu O j a:

See ei ole kellelgi ootamatus, et uus linnavalitsus vajab linnapead. Inimesed on sellega kursis ja vaja oleks linnapea valimised läbi viia järgmisel istungil. Linnapea valimine ei ole ootamatu üritus ja seepärast pakkusin välja ka konkursi mõtte. Inimene, kes tahab kandideerida linnapeana, on ilmselt juba varem selle üle mõelnud ja kes mõelnud ei ole, see ei hakka mõtlema ka 10.jaanuariks ega 1.märtsiks. Edasilükkamine rohkem kui nädalaks ei ole otstarbekas.

Ülo V e l d r e:

Teen ettepaneku lõpetada läbirääkimised ja asuda otsustama.

Andres N o o d l a:

Me ei saa peale suruda ja see ei oleks ka õige, et üksikisiku poolt töötatakse välja linnavalitsuse struktuur. See on ikka mõeldud kollektiivselt väljatöötamiseks ja seepärast teen ettepaneku moodustada komisjon linnavalitsuse

struktuuri projekti väljatöötamiseks. Seda ei saa teha üksikisik. Samuti oleks see tähelepanu kõrvalejuhtimine põhilistest küsimustest.

Vahur K a l m r e:

Meid kummitab kindlalt üks tähtaeg s.o. 1.jaanuar millega algab IME. Kui me ei suuda 1.jaanuariks valida linnapead, siis me saame esimese miinuse oma valijate ees, mis on veel küllalt pehmelt öeldud.

Teen täiesti konkreetsed ettepanekud: kuulutada välja linnapea valimised, valida linnapea järgmisel istungil ja anname õiguse volinikele juba täna nimetada linnapea kandidaate ning anname kandidaatidele võimaluse esineda 10, 20 või 30 minutit tutvustava sõnavõtuga, mis koosneks nägemustest linna lähituleviku ja võimaliku linnavalitsuse struktuuri tutvustamisest.

Aleksei P e t e r s o n:

Linnapea tuleks valida järgmisel istungil ja uus linnapea peaks alustama tööga 15.jaanuaril, et oleks mingi ülemineku periood, kus oleks kaks linnapead.

OTSUSTATI: Avaldada ajalehtedes ja Tartu veerandtunnis järgmine tekst:

1. Kuulutada avatuks Tartu linnapea kandidaatide esitamine alates 15.detsembrist 1989. Linnapea kandidaatide esitamise õigus on Tartu linna volikogu liikmetel, kelle poole võivad ettepanekutega pöörduda kõik valijad.

2. Linnapea valimine viia läbi järgmisel istungil 22.detsembril 1989.

OTSUSTATI: häälteenamusega vastu võtta otsus "Tartu linnapea ametipalga ja palgalisandi kehtestamisest"

Päevakorrapunkt nr. 8

Kuulati Kalle K u l b o k i ettepanekut moodustada projektina väljajagatud 15 liikmeline linnakomisjon.

OTSUSTATI: häälteenamusega, 1 vastuhääle ja 4 erapooletu häälega vastu võtta otsus "Eesti NSV Ülemnõukogu valimise linnakomisjoni moodustamine" (protokolli juures)

Päevakorrapunkt nr. 9

Kuulati Aino-Eevi L u k a s e ettepanekut I istungjär-
gu 2.istung läbi viia 22.detsembril k.a. algusega kell 10.00
Tartu Inseneride Majas, Veski 2.

OTSUSTATI: häälteenamusega vastu võtta otsus "Tartu linna
volikogu 1.istungjärgu 2.istungil arutatavate
põhiküsimuste kindlaksmääramine" (protokolli juu-
res).

1.istung lõppes kell 17.00

Istungi juhataja

Jaan G i n t e r